

16.1.2002

SAAPUNUT

18-01-2002

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntönnö 122:00/2002, 12.12.2001

**LAUSUNTO POLKUPYÖRÄILIJÄN KYPÄRÄ JA JALANKULKIJAN HEIJASTIN -
KÄYTTÖSÄÄNNÖSTEN PERUSTELUMUISTIOSTA****Polkupyöräilijän kypärä**

Liikenneturva kannattaa tehtyä ehdotusta pyöräilykypärän käyttösuosituksesta. Se tukee tiedotusta ja valistusta, jolla kypärän käyttöä voidaan lisätä. Käyttösuosituksen vaikutuksia tulee seurata ja tarvittaessa lainsäädäntöä kiristämällä turvata kypärän käytön yleistyminen.

Pyöräilyn turvallisuus on parantunut 1990-luvulla. Pyöräilykuolemien määrä on puolittunut ja tilastoitujen loukkaantumisten määrä vähentynyt noin 40 prosenttia. Hyvästä kehityksestä huolimatta pyöräilijöiden turvallisuus on Suomessa huonompi kuin muissa Pohjoismaissa.

Pyöräilijöiden vakavimmat vammat tulevat päähän kohdistuneesta iskusta. Suojakypärän merkitys päävammojen ehkäisyssä on tutkimusten perusteella kiistaton. Pyöräilyn turvallisuuden parantuminen edellyttää pyöräilykypärän käytön tuntuvaa lisäämistä. On laskettu, että 10 %:n lisäys pyöräilykypärän käytössä säästäisi yhden kuolonuhrin vuodessa. Pyöräilykypärän käyttö koko maan alueella on pysynyt parinkymmenen prosentin tasolla vuodesta 1996 lähtien.

Turvalaitteiden käytön yleistymisestä tehdyt selvitykset osoittavat, että vaikka tiedotuksella ja valistuksella on mahdollisuus jonkin verran lisätä turvalaitteiden käyttöä, ne saadaan yleistymään vasta käyttäytymistä tukevalla lainsäädännöllä.

Liikenneturva on selvittänyt vuodesta 1997 lähtien, jo neljässä mittauksessa, kansalaisten käsityksiä pyöräilykypärän käytön pakollistamisesta. Kaikissa mittauksissa kansalaisten enemmistö on ollut pyöräilykypärän pakollistamisen kannalla.

Jalankulkijan heijastin

Liikenneturva tukee laissa annetun heijastimen käyttösuosituksen laajentamista niin, että se koskisi pimeällä liikkuvaa jalankulkijaa riippumatta tievalaistuksesta.

Jalankulkijoiden kuolemista noin 60 % ja loukkaantumisista 90 % tapahtuu taajamissa. Lähes puolet kaikista jalankulkijoiden henkilövahingoista sattuu loka - tammikuun välisenä aikana. Vammautumisista yli 60 % tapahtuu valaistuilla teillä, määrässä tai pimeässä.

Nykyinen lainsäädäntö ei tue heijastimen käyttöä taajamissa, sillä lakipykälän mukaan jalankulkijan on käytettävä heijastinta valaisemattomalla tiellä liikkeessaan ja tällaisia teitä on taajamissa yhä vähemmän. Lisäksi lain mukaan heijastinta on käytettävä liikuttaessa muualla kuin jalkakäytävällä tai pyörätiellä. Jalankulkijat taajamissa liikkuvat enimmäkseen juuri näillä väylillä. Lain voimassa oleva sanamuoto ei enää riittävän tehokkaasti kuvaa todellista heijastimen käytön tarvetta.

On perusteltua olettaa, että mahdollisuudet onnettomuuksien välttämiseen taajamissa paranevat merkittävästi heijastimen käytön lisääntyessä. Yhtenäisen käytännön aikaansaaminen ulottamalla käyttövelvollisuus myös valaistuille teille, vaikuttaisi todennäköisesti myönteisesti heijastimen käyttöön ja onnettomuuksiin myös valaisemattomilla teillä taajamien ulkopuolella. Lakimuutos lisääisi ilmeisesti heijastinten saatavuutta sekä heijastavien materiaalien käyttöä vaateteollisuudessa. Jalankulkijan heijastimen asianmukainen määrittely on kunnossa ja perustuu viimeisimpään tietoon.

Suojakypärän käyttö eräissä moottoriajoneuvoissa

Liikenneturvan mielestä kuljettajan ja matkustajan tulee ilman ikärajoituksia aina ajon aikana käyttää asianmukaista kypärää.

Samalla kun ikärajoitus poistetaan, voitaisiin Liikenneturvan mielestä tarkistaa muitakin kypäräpakkoa koskevia säädöksiä. Voimassa olevilla määräyksillä on vapautettu joitakin umpinaisessa ohjaamossa tai perävaunussa matkustavia kypärän käytöstä. Heidän ei myöskään tarvitse käyttää ajoneuvossa turvavyötä.

Invalidimoottoripyörällä ja -mopolla liikkuvien tulisi käyttää kypärää, ellei heidän vammansa estä kypärän käyttöä (lääkärintodistus). Myös liikenteen valvonnassa tai muussa virkatehtävässä oleva voi haitatta käyttää kypärää, sama koskee myös eräitä ammattitehtäviä (poronhoito yms.). Museomoottoripyörällä ja -mopolla liikkuvat voisivat myös käyttää ajotapahtumassa joko vanhoja tai vanhanmallisia avokypäriä.

LIKENNETURVA

Matti Järvinen
toimitusjohtaja

SR, MJ/SVH